

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ' אב תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קנז | דף הכולל: עירובין צו.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תק"ב עד סעיף ג'.
מוסר: אהבת חסד - פרק ד' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: תומר דבורה הקדמה עד פרק א מידה ז

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הדרן עלך מסכת שבת, ברוכים הבאים למסכת עירובין! | הסיפור הלא-ידוע שמאחורי ההפסד הענק של רוטשילד | הנס שאירע בקעמפ של סקווירא בארה"ב | כך ניצלה עיר שלמה מהנגיף | 1951

הדרן עלך מסכת שבת

הנהלת 'דרשו' העולמית משגרת ברכת 'מזל-טוב' נרגשת לרבבות לומדי 'הדף היומי' הזוכים לסיים היום את לימוד מסכת שבת!

וברוכים הבאים למסכת עירובין

לחצו כאן לצפיה במצגת ההכנה המיוחדת והמושקעת של 'דרשו' לקראת תחילת מסכת עירובין מחר יום שלישי בעז"ה

ה'דף היומי'

מי היה מאמין! זוכרים מתי התחלנו את מסכת שבת? - עם תחילת הקורונה! מאה חמישים וששה דפי המסכת חזו אתנו וצלחו עמנו יחד את התקופה הקשה הזו! אז מסתבר שכן, אנו יכולים...

"כל ישראל, עירובין!" - זה הזמן לעקוף את הקורונה ולהישאב חזרה אל ההתרגשות הגדולה שחווינו במעמדי סיום הש"ס בתחילת השנה

כן עם סיומה..."

אז בלי להיכנס להבטחה הסגולית של אותו לומד מאושר, קלטנו לפתע את המציאות מהפך השני. העובדה כי 'מסכת שבת' על מאה חמישים וששה דפיה, חוותה אתנו וצלחה עמנו יחד את התקופה הקשה הזו. בתקוה כי אכן נגמור עם זה.

"בשבוע הבא מסתיימת הקורונה", שח לי מאן דהו ברצינות תהומית ביום שלישי שעבר.

כששאלתי למה כוונתו, התברר כי הוא יהודי הלומד דף היומי ומתעתד לסיים את מסכת שבת מחר בעזרת ד'. 'התחלנו את מסכת שבת עם תחילת הקורונה', הסביר לי, 'ונסיים אותה גם

לא להישמט מהרכבת הנוסעת. אדרבה, רבים סיפרו כי תקופה זו הקלה עליהם בלימוד הדף היומי. דווקא השגרה המקרטעת הטיבה להם. הם מצאו לעצמם יותר זמן ללמוד את הדף, לעומת זמני שגרה בהם עסוקים בסדרים אחרים. טוב, מה שהיה היה. מחר פותחים דף חדש. מתחילים מסכת חדשה - מסכת עירובין. וזה חל בדיוק בימי הנופש, מה שאמור להקל על כל הטרודים והעסוקים. אז כעת הזמן לעקוף את הקורונה ולהישאב חזרה אל ההתרגשות הגדולה שחווינו כולנו בעת 'סיום הש"ס', להתחיל מחדש את הלימוד. איש איש לפי דרגתו. המזורזים יזדרזו יותר, והנרפים מעט, יחלצו כעת מותניהם להתחיל ברעננות מחודשת; ותהיה זו זכות נוספת עבור כלל ישראל הזקוק לישועה, שכוח התורה יעמוד לנו למגן ולמחסה מכל צער וצוקה. (אהרן ברגמן, 'המבשר')

אך מאידך, ישנו כאב נוקב שהועלה כבר כמה פעמים לאחרונה. למרבה הצער, הקורונה גבתה המון קרבנות גם בשדה הדף היומי - 'נעדרי דף היומי'. 'פצועי הדף'. 'מתמודדי הדף'... חורים והשלמות, קשיים ומהמורות... הרבה מהלומדים - שבמחזורים כתיקונם היו מצליחים ללמוד את מסכת שבת כולה בשקיקה רבה, כאפקט של ההתלהבות הגדולה במעמדי סיום הש"ס וההתחלה הנפלאה שנחגגה בתחילת השנה (כן, השנה. תש"פ. מי מאמין שזה כל כך קרוב. נראה שכבר חלף עשור מאז...) - הפעם, מוצאים עצמם מדדים קצת מאחור עקב שיבושי סדרי החיים. אמנם ישנם רבים וטובים שלא ויתרו לעצמם. שמרו היטב על הלימוד היומי בכל מצב. בימי סגר וימי בידוד, במלוניות ובקפסולות. כן הרגישו טוב, לא הרגישו טוב - את הדף היומי הם לא עזבו אף יום אחד. לא פסחו עליו ויהי מה; אחרים, שלא הצליחו להדביק את הקצב, דאגו להשלים, לכסות חורים. העיקר

הסיפור היומי

"לעולם לא אוציא רישיון למקום הזה!" - צעקה המפקחת הגויה בזעם, ופנתה למשרדו של המנהל הראשי של הקעמפ. אך הלה ביקש ממנה להמתין רגע: "קודם עלי לומר איזו 'תפילה' מיוחדת שיהודים נוהגים לומר לפני כל משא ומתן", הסביר...

וקסברג

"בזכות רבי ישעיה ב"ר משה" - הנס שאירע בקעמפ של סקווירא בהרי הקטסקיל בארה"ב

ועיקר, וביום השישי ערב שבת הרי היום קצר והמלאכה מרובה... ולא הספיקו האחראים להסדיר ולהשלים את כל ההוראות שקיבלו. כשחזרה המפקדת וראתה שעדיין לא תוקנו כל הליקויים, התמלאה חימה וכעס וצעקה על האחראים במקום שלעולם לא תוציא תעודת רישיון למקום הזה! שלחו אותה האחראים אל המנהל הראשי כדי שתדבר עמו בנידון. בטרם נכנס המנהל למשא ומתן עמה, ביקש ממנה להמתין קמעא, באומרו כי עליו לומר 'תפילה' מיוחדת שנהוג אצל היהודים לומר לפני עריכת משא ומתן... הוא ניגש לחדר צדדי, הדליק שם נר נשמה לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר זצוק"ל, ואמר בידיש פשוטה: "רבי ישעיה"ה הצדיק, הרי תדיר היה שגור בפ"ך, שהגוי - 'אדער ער בייגצ'אך, אדער ער לייגצ'אך' - או שהוא מתכופף ונכנע, או שהוא שוכב (דהיינו מת...), אנא בקש עבורנו שנוכל לפתוח את הקעמפ כראוי וכיאות!" והנה תיכף עם תחילת הדין ודברים, משרק נפתחו הרשימות לבדוק את הנתונים, קיבלה הגויה טלפון דחוף מלוס אנג'לס, שאחיה נהרג בתאונת דרכים פתאומית ועליה לצאת מיידית להשתתף בהלווייתו! - היא מיהרה לסגור את התיק, והפטירה שכעת אין לה פנאי כלל ולעת עתה יכולים הם לפתוח את הקעמפ,

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א מעשה נאמן ששמע מפי מרא דעובדא: בערי הפרזות שבארצות הברית, נוהגים אחינו בית ישראל בחודשי הקיץ הלוהטים לצאת אל הקעמפים המפורסמים שבהרי הקטסקיל הגבוהים. שם בין עצי היער שוהים הילדים תלמידי תשב"ר הרבים, ואף בחורי הישיבות הקדושות. באחת השנים הגיעו בהסעה מאורגנת ביום ערב שבת קודש, מאות ילדים נרגשים אל 'קעמפ סקווירא' הגדול. אך עדיין לא קיבלו המנהלים את 'אישור מכבי אש' לפתיחת הקעמפ במקום. אישור זה נחוץ היה ביותר להנפקת תעודת הרישיון המיוחדת לעריכת הקעמפ. והנה ביום שישי אחר הצהריים הגיעה למקום מטעם השלטונות מפקדת גויה, האחראית מטעם 'מכבי אש' לחתום על התעודה המיוחדת. אולם לאחר שבדקה את כל הביתנים הגדולים עם הקטנים מצאה כמה ליקויים שלא מצאו חן בעיניה, ותיכף כתבה דו"ח מפורט עם כל דרישות 'מכבי אש' לתיקון לאלתר, כדי שיוכלו לפתוח את המקום לקראת שבת. "אחזור לכאן בעוד כשלוש שעות! סיננה המפקדת, עד אז עליכם לתקן את כל הצריך תיקון בשלמות!" התיקונים הללו המתבקשים לא היו פשוטים וקלים כלל

ובעוד שבוע תחזור לבדוק אם הכל מתנהל כשורה!
כמובן, שעד שבוע ימים כבר היה הכל מסודר ומתוקן כראוי
והכל על מקומו בא בשלום - בזכות אותה תפילה קצרה ששפך

האיש בזכותו של הצדיק הקדוש והבלתי נשכח מקרעסטיר,
זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

(טיב הקהילה)

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

**"היה זה מחזה מופלא שחזר ונשנה פעמיים בכל שבוע... כבר שעה
שלימה קודם המתינו כמה בחורים בחצר בקוצר רוח. ברגע שקלטו
אזניהם את קול שקשוק הכרכרה, התפרצו לתוך הישיבה כרוח
סערה - וכהרף עין נשמע באולם קול המולה מחריש אזניים..."**

ב'טיש' יש שולחן ארוך, בצדדיו יושבים יהודים רבים, בראשו יושב זקן אחד, הוא שותק וכולם מקשיבים...

הרב ישראל ליוש

"את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם..." (יא כז)

כשהגתי לגיל מצוות, אבי לקח אותי להתברך אצל כ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א, אך הוא כדרכו סירב לברך: "איך בין נישט קין רב'ה...!" [אני לא רב'ה...!] אמר בענווה רבה. אחר כמה דקות הרהור, אמר: "אבער... ד'גרעסטע ברכה איז 'אשר תשמעו...' זאלסט עהרן..." [אבל... הברכה הגדולה ביותר היא 'אשר תשמעו', שתשמעו...]. ושוב שקע בהרהורי, אחוז בשרעפי קודש... ואז ננער באחת ואמר: "אתה עומד לקבל על עצמך עול תורה ומצוות, כדאי ללמוד 'ספר החינוך' כדי שתכיר את המצוות שאתה עומד לקבל..."

דברי האדמו"ר משתלבים נאה עם דברי ה'אור החיים' על פסוק זה: "'את הברכה אשר...' אמרו 'את' להעיר כי מלבד הברכה המושגת מדרך ה', עוד לו עמה יעוד טוב, והוא 'אשר תשמעו' כי השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, כאומרו 'שמעו ותחי נפשכם...', והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו, כי עליו לשלם גמול טוב למתן מתנה טובה מופלאה, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה."

מעלת השמיעה וההקשבה אינה מותנית בדברים המושמעים. אדרבה, קניין הוא לתלמיד השואף לגדול, להקשיב ל-כ-ל מה שרבו יאמרו... האדמו"ר מרוז'ין ז"ע רגיל היה לשבת ב'טיש' שערך, בשקט ובדממה. פעם שאלו את הגוי שהיה מנקה את בית המדרש, מה חוות דעתו על ה'טיש'... "בטיש" - ענה הגוי - "יש שולחן ארוך, בצדדיו יושבים יהודים רבים, בראשו יושב זקן אחד, הוא שותק וכולם מקשיבים..."

תיאורו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, כפי שמסופר בספר 'רבי שמעון ותורתו', על המתח האדיר ששרר לפני כל שיעור של מורו ורבו הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, תלמד אותנו מעט על מידת השמיעה שניחנו בה תלמידיו, והיא אשר הצמיחה ושגשה אותם לפסגות הנעלות, בסולם השאיפות של 'בן ישיבה'. "היה זה מחזה מופלא שחזר ונשנה פעמיים בכל שבוע. המתח בישיבה לקראת השיעור, גבר בכל פעם מחדש, כמו לרגלי

איזה מאורע נדיר שמתרחש רק אחת לשמיטה. עוד שעה שלימה לפני המועד, נעמדו בחורים שונים במבואות חצר בית המדרש שהישיבה שכנה בו, כשהם ממתינים בקוצר רוח לביאתו של רבי שמעון, ובאותו רגע שקלטו אזניהם את קול שקשוק אופני הכרכרה, שהסיעה אותו לכאן ישר ממעונו אשר ב'פערשטאט' המרוחקת, נחפזו והתפרצו אל תוך הישיבה כרוח סערה באין צורך לפצות פה.

"כהרף עין נשמע באולם קול המולה מחריש אזניים, מסיטים הציצה ספסלים וסטנדרים, מאות בחורים אצים לעבר הבימה וכל אחד משתדל לתפוס מקום עמידה קרוב אל דוכן הרב. אחרים מטפסים בזריזות על גבי טור שולחנות וספסלים שהועמסו אלו על גבי אלו, גבוה מעל גבוה, על מנת שייטיבו לשמוע ולראות את 'בעל השמועה עומד לפניהם'. והנה הושלך הס, רבי שמעון נכנס פנימה, מפלסים לו דרך אל הבימה אצל ארון הקודש, הוא פוסע לאיטו וחיך של טוב לב מנהיר את זיו איקונין שלו בזהרורי ארגמן. הקהל נעמד על קצה בהונות רגליו. במאות זוגות עיניים ניצת ומשתלהב כרגע מבט מתוח. הריכוז הנפשי עצום וכל איש ואיש מאמץ את שרירי המוח ומשים אזנו כאפרכסת, לבל יאבד, חלילה אפילו הגה קל..."

"פעמיים בכל שבוע, שנה אחרי שנה, במשך עשרים שנה רצופות, חזר ונשנה אותו מעמד שגיא הוד - מעמד של 'קבלת התורה'. אל התיאור המרומם הזה, מצטרף תיאורו של הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל, המובא בספר 'משל האבות', על הצימאון הגדול לשמוע את דבריו של ה'סבא מסלבודקה' ז"ע, בישיבת סלבודקה בחברון..."

בתקופה המתוארת, זמן לימודו של ר' שמחה זיסל בישיבת חברון, פקדה רעידת אדמה קשה את ארץ ישראל. בתים קרסו עד היסוד, ואלו שלא קרסו הפכו להיות מסוכנים למגורים. החרדה היה רבה, וכל רעד ותזוזה, הקפיצה את כולם, מחשש הזעזועים הקטנים הבאים אחר הרעד הגדול..."

"בדיוק בתקופה ההיא" - מתאר ר' שמחה זיסל - "למדתי בישיבת חברון. מקומי הקבוע דאז היה בפינה ליד ארון הספרים.

הבהולה החלה. דיבורו היה שקט, כמעט בלחש, משום כך כולם רצו להתמקם כמה שיותר קרוב... "כזה היה הצמא לשמוע את דבריו של הסבא מסלובודקה, שלא להחמיץ אף מילה, להקשיב לבל הברה ולהפנים... "באמצע השיחה מידי פעם נשמעו סטנדרים נופלים, מגדל הרהיטים על יושביו קרס, זה לא מנע מהבחורים לחזור על הפעולה הזו בשיחה הבאה, כל כך זה היה חשוב... הם כל כך רצו להקשיב...

פתאום שמעתי שהסטנדרים נופלים, הבחנתי בריצה מבוהלת של בני הישיבה, נבהלתי... לבי נפל בקרבי, 'האם זו שוב רעידת אדמה...?' - התגנב החשש ללבי, מהר מאוד הבחנתי בטעותי. הריצה המבוהלת היתה ריצתם של הבחורים כדי להתקרב לבמה. כל אחד רצה להשיג מקום קרוב יותר, סטנדרים הועמדו על גבי ספסלים, ספסלים הוגבהו כמעט עד התקרה, קומה על גבי קומה... "מישהו הבחין שהסבא יורד להגיד 'שמועס' בישיבה, והתכונה

בין הזמנים

איזה בין-הזמנים זה? ניסע לצפת? - שוקי אוחנה לא מרשה. נצא לטיול? - פתאום יחליט איזה פקח לתת לנו דו"ח כי המצח שלנו לא מכוסה מספיק. קשה, קשה לחשוב על 'בין הזמנים' בצל הקורונה...

ועם כל זאת: החודשים האחרונים כבר לימדו אותנו היטב על 'עבודת הקורונה' המוטלת עלינו - ב'זמן' ובבין-הזמנים, בבית ובשדה, בפארק ובבריכה, בים וביבשה... | ממכתבו של בן ישיבה

יהיה בחשבון הבנק (שאינ לו) 750 ש"ח (במילים: שבע מאות וחמישים שקלים חדשים), אבל תסבירו לי אתם, מה אפשר לעשות בסכום הזה, כשאפילו מוקדי הצ'ולנט המרכזיים סגורים על מסגר וברית, מפחד הקורונה הזו. עדיף כבר היה לקבל מביבי במקום זה זיכוי לכניסה ל'כותל'... תאמינו לי שזה היה הרבה יותר שימושי.

התפקיד שלנו, בימים אלו, להבין מהר, הכי מהר את המצב, ולהגדיר מחדש את תפקידנו.

חודש אייר-סיון-תמוז לימדו אותנו, שאין מושג כזה ללמוד בשביל הראש ישיבה, אין דבר כזה להקפיד על סדר מוסר כדי שהמשגיח לא יכעס. מי יעיז לכעוס? וגם אם מישהו ינסה לשאול בחצי פה, איפה הייתי, התשובה כבר מוכנה, לא הגעתי לסדר כי היו לי תסמינים. האם הייתי יכול לקחת סיכון? וכאות ראיה לצדקת דבריך, תוכל גם לפזר אפצ'י אחד בסביבה, וכולם יכנסו לקונניות תכף ומיד. בקיצור, ביקורת - אף אחד לא שם!

שלושת החודשים הללו לימדו אותנו להיות אנחנו ולהביא את עצמנו, עם כל מה שיש בנו, עד ה'. "שובה עד ה' אלוקיך". לא משנה מה המשגיח חושב, לא משנה מה אבא ואמא שואפים מה'תכשית' שלהם, כלום לא משנה. רק דבר אחד - איפה אתה, אתה בעצמך בעבודת ה'. איפה אתה ממקם את עצמך מבחינת הספק, מוסר, תפלה וכל התרי"ג מצוות.

זו עבודת הקורונה שלך. ב'זמן' וב'בין הזמנים', בבית ובשדה, בפארק ובבריכה, בחוף וביבשה.

הקורונה הזו, הצליחה סוף-סוף לשחרר אותנו מהלחץ החברתי, ומשאר הדמיונות שמסביב, והכריחה אותנו להביא את

י' כהן

אני בן ישיבה כבר שנים לא מועטות, אבל זו פעם ראשונה שכשראיתי את התאריך י' באב מתקרב, בכלל לא התרגשתי. זו פעם ראשונה שהמילים "בין הזמנים" לא דגדגו לי את הלב. אם כל שנה, יש כח לסבול איך שהוא את קשיי 'בין המצרים' ושבוע שחל בו, כיון שידעו שמאחורי הפינה מחכה לנו בחיך-קייצי חופשת 'בין הזמנים' עמוסה וגדושה, הרי שהשנה, זה לא יהיה!

'בין הזמנים' התחיל איפשהו באמצע אדר, ומאז לא הסתיים. ה'קורונה' הזו, שחשבנו אותה בהתחלה סוג של קוריוז, מוכיחה לנו שהיא עדיין חיה בועטת, למרות שהיא בקושי 'נושמת'...

דבר אחד ברור, הקורונה פה כדי להשאר. ואנחנו? מה אנו עושים כדי לשרוד את כל הבלאגן הזה? אם איכשהו הצלחנו לעבור את הזמן למרות/לצד הקורונה, לראות אותה ולשתוק, הרי שב'בין הזמנים' זה כבר לא יכול לקרות.

איך ניסע לצפת (שוקי אוחנה לא מרשה!)? איזה טיול נוכל לעשות בלי לחשוש שפתאום יפתיע אותנו איזה פקח ויחליט שהוא נותן דו"ח בגלל שהמצח שלנו לא מכוסה מספיק...

האמת, קשה. קשה לחשוב על 'בין הזמנים' בצל הקורונה. אם בפסח עוד איך שהוא היה נחמד או אולי מסקרן להכיר את המושג הזה, ללטף אותו מקרוב, ולעשות 'היכרות' עם ההפתעות והתסמינים שהוא מביא, הרי שעכשיו - כעבור ששה חודשים מאז שהוא הפציע לחיינו - אפשר לומר עליו רק מילה אחת: הוא/ היא פשוט נמאס. נמאס ממנו. אנחנו לא מעוניינים בו, ולא רוצים לשמוע עליו יותר. כן מענקים, לא מענקים, זה לא מה שיגרום לנו לאהוב אותו.

אז נכון, שאין שום רע בכך שלכל בחור ישיבה (מעל גיל 18)

אז נכון שישנם ארגונים טובים ונפלאים לריבוי תורה, אבל חשוב מאד שאנחנו ניציר לעצמנו פנקס קטן ונסמן בתוכו כל התקדמות. "מחייב" רציני שידביק אותנו באופן קבוע ובשעה קבועה לסטנדר ולספר, ואיתו-דרכו-בזכותו, נוכל להגיע לאלול, עם ערימה גבוהה של דפים. דפי גמרא אותם זכינו לסיים.

עצמנו אל מול המראה, מתוך הבנה ברורה, שאם נעבוד - נצליח, ואם נמשיך לזחול, אז לא יצא מאיתנו כלום! המסר של הקורונה הוא, שהאדם בונה את עצמו. לבדו. אם עד היום הכרנו את המינוח הזה רק בהקשר לימי 'בין הזמנים', אז השנה - כמה מוזר - זהו מסר שהיה נכון גם ב'זמן' עצמו וכמובן מתעצם שבעתיים ב'בין הזמנים'.

יהלומים מגדולי ישראל

מיד כשהקיץ משנתו מיהר הנער לאביו הקדוש וסיפר לו בהתרגשות: "אמא באה אלי בחלום! היא גילתה לי כי בקיץ הקרוב תתפשט בעיר מחלה קשה ומדבקת, ובזכות ההחלטה הנכונה שקיבלתי הלילה אנצל ואשאר בריא"

אפילו מעשה אחד של יהודי אחד - בכוחו להשפיע על כל ישראל

לא יזדרז לעלות על יצועו, כמנהגו מדי לילה. הוא ביקש לסרב. אלא שכעבור רגעים של חיבוטי נפש, נטתו דעתו להבין ולהשכיל שטובתם של אלו עדיפה על פני טובתו האישית, רוחנית וחשובה ככל שתהיה, והוא נענה לבקשתם. ערכו הגיסיים יחדיו את סעודתא דדוד מלכא קדישא, בנועם וברצון ניגנו זמירות ושוחחו בסיפורי צדיקים, כמנהג חסידים ואנשי מעלה במוצאי שבתות. ורק לאחר שבירכו על המזון ופנו משם, פנה הנער לשנת הלילה, היא שנתו המתוקה של עובד ה', שכולה קודש, לצורך גבוה.

ויהי בבוקר ותפעם רוחו. בזריזות קם ואץ-רץ אל הקודש פנימה, אל האב הגדול והקדוש, וסיפר לו בהתרגשות, כי אמו הרבנית חנה רחל, שנפטרה זמן קצר קודם לכן, נתגלתה אליו בחלום הלילה.

"היא גילתה לי", סיפר בהתלהבות מרובה, "כי בקיץ הבא, עתידה להתפשט בשינאווא וגלילותיה מחלה קשה ומדבקת, וכי בזכות ההחלטה הנכונה שקיבלתי הלילה, לשנות ממנהגי לקום באשמורת הבוקר, על מנת שיוכלו גיסי לערוך את סעודת ה'מלוה מלכה' בחדרי, אנצל מן המחלה הזאת, ואשאר בריא..."

לשמע הדברים אורו פני הרה"ק משינאווא, והוא נענה: "כיון שבטלה מקצתה בטלה כולה" (גיטין לג, א). יצא הנער את החדר, ואביו שמר את הדבר.

בחדש תמוז של אותה שנה אירע הדבר. בעיצומה של שבת קודש, שעה שישב הרה"ק משינאווא וערך את שולחנו הטהור, וחסידים מסביבים אותו כחומה, מתענגים על ה' במחיצתו של הצדיק, לפתע נשמע קול חבטה. אחד החסידים התמוטט ארצה והתעלף, רחמנא לישזבן. בהלה נוצרה בחצר הקודש, והזרזים יצאו להזעיק את

'טובתי הרוחנית שלי וטובתו של הזולת - טובת מי קודמת?... שאלה מוכרת לכל עובד ה'. לעתים לא מעטות הוא מתחבט בה, במיוחד בימי הנעורים, בעמדו על מפתן העבודה, כשמתחיל לטעום מעץ החיים, מפירותיה המתוקים של התורה, של החסידות ושל עבודת ה'.

נפשו המתלהבת ברשפי אש מבקשת לכבוש פסגות בהר ה', סדר יומו רצוף סדרי לימוד והנהגות קודש, ואף גדור בקבלות טובות ובסייגים מדוקדקים באין דרך לפנות ימין ושמאל. אלא שלפתע צצה לה סיבה כל-שהיא, הדורשת שינוי כל-שהוא, כעבור טובתו של חברו, והוא נקלע לפרשת דרכים. בשעת ניסיון זו, עליו להבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין רצון ה' לעצת היצר, ולהכריע את ההכרעה הנכונה.

בשאלה כגון זו התחבט באותה שעה הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מציעשנוב, והוא נער, בבית אביו הגדול והקדוש רבי יחזקאל שרגא משינאווא.

היה זה במוצאי אחת השבתות של החורף, כששני גיסי הגדולים, הרה"ק רבי מנחם מענדל מפריסטיק והרה"ק רבי נפתלי מווישניצא - חתני אביו, בעודם אברכים הסמוכים על שולחנו הטהור, ביקשו לקיים את מנהגם הקבוע לסעוד בצוותא את סעודת 'מלוה מלכה'. אלא שבחדר שבו נהגו לסעוד מדי שבוע, התקלקל התנור, והיה הכפור העז חודר עד לשד העצמות, עד שלא היו מסוגלים לשבת שם אפילו שעה אחת.

משחיפשו ולא מצאו חדר אחר להשתמש בו בלילה ההוא, מלבד חדרו של גיסם הנער, פנו אליו בבקשה שיואיל בטובו להרשות להם לערוך בו את שולחנם. והנער, שיניק וחכים היה, מתמיד עצום ועובד ה', התלבט כדת מה לעשות. על כף המאזניים הונח סדר לימודו היקר באשמורת הבוקר, שעלול להתבטל באם

מאניפאלי, שמדי בוקר, לאחר שבירך את ברכת התורה וקרא קריאת שמע של שחרית, היה יוצא לרחובה של עיר ומחפש יהודי כלשהו כדי להאציל עליו ברכה מברכות פיו. לפעמים היה ממתין לשם כך זמן רב, ולא שב לביתו עד שמצא את שחיפשה נפשו, יהודי שאפשר לברכו.

וכל זאת למה, כי "מידה טובה מרובה ממידת פורענות", ואם מידת פורענות יכולה להתבטל לגמרי כשהיא מתבטלת מיהודי אחד, על אחת כמה וכמה, אם נשפעת ברכה על יהודי אחד, נשפע כבר על כל בית ישראל שפע ברכה ואך טוב וחסד.

בימינו אלו, כשמחלה קשה ומדבקת משתוללת בראש כל חוצות ומשבשת את סדרי החיים, זקוקים אנו למעשיהם של צדיקים אלו, כדי שנזכה שיתבטלו כל הגזירות ויומתקו כל הדינים. ומהם נלמד את אשר עלינו לעשות - להתחזק בעבודת ה' ובמעשים טובים, בין אדם למקום ובין אדם לחברו. כי אף מעשה אחד של יהודי אחד - בכוחו להשפיע על כל ישראל, לעורר עלינו את מידת הרחמים ולהמתיק את מידת הדין.

ויה"ר שיתקיים בנו מאמר הכתוב 'נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם', שאף 'אלקים' - השם של מידת הדין יומתק וממנו יושפעו טללי נוחם, ישועה ורפואה, וקירוב הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

מקורות: י"ג אורות; עבודת עבודה - שיחות קודש ח"ב

(הרה"ח ר' יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א - גיליון 'אש החסידות')

הרופאים. בינתיים, נשא הצדיק את עיניו הקדושים לעבר בנו, רבי שמחה ישכר בער, ומבטיהם התחלפו זה בזה...

ואכן, כפי שהבינו כן היה. משבאו הרופאים והשיבו את האיש לחיים, בדקו וקבעו כי מחלה קשה מקננת בקרבו, שעלולה להיות מדבקת. על אתר פינו אותו בזהירות אל בית החולים שבגלילות, שם התחזק והתרפא, בנס ופלא של ממש, ומחלתו לא דבקה עוד באיש. כיון שבטלה מקצתה בטלה כולה.

בערוב ימיו, כשסיפר הרה"ק מציעשינוב את המעשה, היה תולה בענוות רוחו את ביטול הגזירה בסעודה שערכו גיסיו, והיה מפטיר: "כנראה שסעודת מלוה מלכה חשיבות רבה יש לה בעולם העליון".

ואולם אנו נוכל ללמוד מסיפור זה, גם על החשיבות הרבה שנתנו בעולם העליון למעשהו של אותו צדיק, כשוויתר בנערותו על טובתו הרוחנית למען הזולת, ולתלות גם בכך את ביטול הגזירה.

לימוד נוסף שאנו למדים מסיפור זה, היה אומר הרה"ק רבי משולם פייש (השני) מטאהש, הוא חשיבתו העצומה של כל איש ישראל, שדרכו ניתן לבטל כל גזירות רעות מעל בני ישראל, שאם התבטלה הימנו כבר יכולה היא שתבטל מכולם. שכן כלל ישראל הרי הוא קומה שלימה, כאיש אחד, כגוף אחד (ראה נועם אלימלך פרשת דברים, ד"ה עוד בפסוק הנ"ל).

ובכך פירש את מנהג הפלא של הרה"ק הרבי רבי זושא

סגולות וישועות

יהודי אחד ביקש מהאדמו"ר ממאנסי זצ"ל סגולה לפרנסה. ענה לו הרבי שיאמר בכל יום את פרשת היראה... תמה היהודי ואמר: "רבי, סגולה לפרנסה ביקשתי, לא סגולה ליראה!"

"טרף נתן - ליראייו"

אמר להם: הנה כתיב (תהלים קיא ה) 'טרף נתן ליראייו'. מעתה מצינו 'סגולה' פשוטה לפרנסה - לא עצה או ברכה, אלא 'סגולה'... האומר פרשת היראה, יקנה את היראה כקנין נצח, ומכיון ש'טרף נתן ליראייו', הרי הקונה יראת שמים במידה גדושה - ממילא ימלא הקב"ה את ידו מידו הפתוחה והרחבה.

(באר הפרשה)

סיפר כ"ק האדמו"ר מסקולען מאנסי שליט"א, שפעם ביקש איש יהודי מאביו זי"ע סגולה לפרנסה, נתן בו הרבי את עיניו וראה שהוא צריך 'חיזוק' גדול בענייני יר"ש, וענה לו שיאמר בכל יום 'פרשת היראה'. סברו שמא לא הבין הרבי היטב מה שאמרו לו, או שמא נתחלף לו פרשת היראה בפרשת המן... על כן חזרו ואמרו: רבי, שאלנו על הפרנסה, לא על היראה!

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

חשבת שמסכת עירובין היא 'מחוץ לתחום' בשבילך? קרא ותופתע: גם אתה יכול ללמוד להבין, ואפילו ליהנות מלימוד המסכת

הרה"ג רבי אברהם רינת שליט"א, מומחה בעל שם בתחום כשרות העירוב, מסביר מדוע לימוד מסכת עירובין אינו 'בשמים' בשביל אף אחד, ומדריך כיצד נלמד את המסכת בהצלחה בעזרת ה' | השיחה המלאה תתפרסם בעז"ה ב'לקראת שבת'

יעקב א. לוסטיגמן

ללמוד מסכת עירובין זה באמת היה כמעט בלתי אפשרי בלי שיהיה לך מגיד שיעור מומחה בעניין שממש בקי במסכת. היום, כל אחד יכול, עם הפירושים וספרי העזר. זה ממש לא בשמים".

ובכל זאת, עדיין יגידו שיש קושי. גם מי שניסו ללמוד את המסכת עם עזרים שונים כמו גמרות מבוארות וציורים ותמונות וכו'.

"זה נכון, ויש לזה סיבה: הסיבה היא שאנשים לא כל כך מבינים את עצם המושג. למשל 'פי תקרה', מה זה? או 'מחיצה ל-ד', מה הפירוש?

"כשאנחנו לומדים סוגיא, יש שאלה ויש תשובה, ולשם כך משתמשת הגמרא במושגים שונים ומגוונים. הראש שלנו מחפש תמיד את התשובה, את היישוב לסוגיא. ברגע שדעתנו נחה ומצאנו תשובה לשאלה, אנחנו ממשיכים הלאה, וזאת הטעות, כי יותר ממה שחשוב למצוא תשובה לשאלה הספציפית שלמדנו לפני רגע, חשוב יותר להבין את המושג שהובא בתשובה.

"אפילו מושגים מאוד פשוטים צריכים ביאור יסודי. 'חצר' למשל. מה זאת חצר? זאת שאלה קצת מציקה כי כולנו יודעים מה זאת חצר של בית. מה כבר יש להבין. אבל בואו נחשוב רגע, כשהגמרא אומרת חצר, היא מתכוונת לחצר מגודרת או לא מגודרת? האם לחצר יש דין של רשות היחיד גמורה או לא? ואם נאמר שהגמרא מדברת על חצר מגודרת, האם הדין של חצר שאינה מגודרת יהיה שונה?

"כשנבין את המושג 'חצר', ואת המושג 'מבוי' כבר עשינו חצי עבודה. בפעם הבאה שנגיע לשאלה ותשובה שכוללות את המושגים הללו, יהיה לנו הרבה יותר קל. לא נצטרך שיסבירו לנו ארבע פעמים את התשובה כדי להבין אותה באופן חלקי בלבד. "לכן מי שיושב בשיעור, צריך לבקש מהמגיד שיעור שיסביר

לו את המושג, לא להתבייש. רוב משתתפי השיעור לא יודעים גם הם מה המשמעות המדויקת של המושג 'חצר', ולכן הם מתקשים. "אותו הדבר כשלומדים לבד בגמרות כמו 'מתיבתא' ו'שוטנשטיין' וכדו', צריך להתמקד בביאור הרחב יותר של המושגים, בהערות למטה, או לפי מראי מקומות המובאים לעיון במקומות אחרים. לא לוותר ולא להתפשר בעניין הבנת המושגים, זה מקל מאוד ועוזר לסוגיות הבאות לזרום בקלות ובהבנה

לרגל תחילת לימוד מסכת עירובין במסגרת 'הדף היומי', ולכבוד עמלי התורה המסיימים את מסכת שבת בהצלחה ב"ה, וחוששים שלא יצליחו לסיים גם את מסכת עירובין, שוחחנו עם הרה"ג רבי אברהם רינת, רב היישוב בית מאיר לשעבר, ומי שנחשב למומחה בעל שם בתחום כשרות העירוב.

הרב רינת הכניס אותנו בעובי הקורה, וחשך טפח וטפחיים מהעולם המופלא של כשרות העירוב, שלמרבה הצער חלקים ממנו הוזנחו לחלוטין לאורך השנים, וכעת יש התעוררות גדולה ברחבי הארץ לעניין זה ב"ה.

הריאיון המלא יתפרסם בעז"ה ב'לקראת שבת', אבל בחרנו להביא כבר היום את החלק הנוגע לעניין לימוד מסכת עירובין, כדי לסייע ללומדי 'הדף היומי' ולחזק את ידיהם עם תחילת לימוד המסכת.

לא מחוץ לתחום

האמרה העממית טוענת שכשמתחיל מחזור חדש של לימוד 'דף היומי', מצטרפים המונים ללימוד, אבל 'באה שבת באה מנוחה', ורבים רבים מרפים את ידיהם ומתייאשים למרבה הצער, ואילו מסכת עירובין היא בכלל 'מחוץ לתחום', גם עבור אלו שכן הצליחו להגיע עד לסיום המרגש של מסכת שבת.

הרב אברהם רינת סבור שאין הצדקה של ממש לחשש הגדול ממסכת עירובין: "צריך לזכור שני דברים", הוא אומר, "הדבר הראשון זה שהמבנה של הסוגיות מסכת עירובין דומה לכל מסכת אחרת בש"ס. יש משנה, גמרא, שאלות, תשובות, איבעיות, ורמינהו, תא שמע, דיוקים, הוכחות, פרכות וכל מה שאנחנו מכירים מכל מסכת אחרת. אין שום הבדל בעניין זה בין 'עירובין' לבין כל מסכת אחרת.

"ההבדל הוא למעשה רק בעולם המושגים. נכון, מסכת עירובין מבוססת על עולם מושגים שאנחנו לא פוגשים כמעט במסכתות אחרות בש"ס, למעט פה ושם במסכת סוכה. והמושגים הללו גם לא מוכרים לנו כי כיום הרחובות, הבתים והחצרות בנויים בצורה שונה מזו שעליה מדברת המסכת.

"וכאן אנחנו מגיעים לדבר השני שצריך לדעת ולזכור: בימינו יש הרבה המחשות. יש ביאורים נפלאים. לפני 20 שנה אם רצית

עוד הרבה מאוד בעיות גם כשהעירוב כשר למהדרין, כמו שכירות של מי שאינם שומרים שבת או אינם בני ברית ועוד ועוד.

"אדם נמצא בבית מלון בחו"ל או בארץ במקום שאין בו עירוב כשר. מותר לו להוציא חפצים המחדר שלו לחדר האוכל? אולי אפילו למסדרון אסור להוציא. כמה אנשים יודעים את זה? ומה לגבי להוציא מהבית לחצר במקום שאין עירוב? יש הרבה מאוד הלכות שחשוב לדעת ושמי שלא למד עירובין לא יודע אותן בכלל. הוא אפילו לא יודע שבמקרה כזה כדאי לשאול רב לוודא שמותר לטלטל וכדו'. מי שאינו יודע הלכות עירובין ורואה אנשים שמחמירים ולא מטלטלים בשבת, חושב שהם מדקדקים בהלכה, אולי אפילו מדקדקים יותר מדי חלילה. אבל מי שיודע את ההלכות הללו מבין עד כמה הימנעות מטלטול זאת לא חומרה רחוקה בכלל, וזה אפילו מתבקש מכל מי שיש שרוצה להדר במצוות.

"כמובן שעצם הלימוד הוא מצווה בפני עצמה בלי קשר לשאלה אם הלימוד הזה יהיה מעשי עבורנו או לא. וברור לכל אחד שהלימוד של מסכת עירובין הוא הכרחי כדי לסיים את הש"ס, ומי אינו רוצה לסיים את הש"ס.

"אבל לפני שנגיע לסיבות הכלליות הללו, אנחנו צריכים להבין שיש סיבות מיוחדות ללמוד דווקא את מסכת עירובין, ואם לומדים את המושגים ומכירים אותם, המסכת הזאת משובבת ומשמחת את הלב, היא מרתקת ומעניינת, ובנוסף לכל האמור צריך ליזכור שזה מקצוע שלם בתורה, וכל אחד מאתנו רוצה שיהיה לו לפחות מושג בסיסי בכל מקצוע ממקצועות התורה."

לא רק 'בעיה של רבנים'

הרב רינת מוסיף עניין נוסף: "כדי ללמוד מסכת שלמה, אנחנו צריכים 'להתגייס' לעניין. אנחנו צריכים שיהיה לנו רצון עז לדעת את המסכת, וכאן יש את החלק המעשי. מטבע הדברים יותר מעניינת אותנו מסכת שבת ממסכת זבחים למשל. למה? כי שבת זה משהו שנוגע לכל אחד מאתנו כל שבוע למשך יממה שלמה. זבחים, למרבה הצער זה עניין של בית המקדש שיהיה נוהג רק לאחר שיבוא המשיח. אנחנו לא יודעים מתי זה יקרה, ולמרות שאנחנו מחכים בכל יום שיבוא, אנחנו יודעים שגם אז זה יהיה קשור בעיקר לכהנים, ככה שהאדם הרגיל מהרחוב פחות מתעניין בזה.

"גם הנושא של עירובין נתפס אצלנו כמו 'בעיה של רבנים'. מה קשור אלי העירוב? אם הוא כשר או לא כשר זאת הבעיה של הרב. אני יודע שהרב או מי שממונה על זה עושה כל מה שצריך כדי שכשתיכנס השבת, העירוב יהיה כשר ואפילו מהודר. אני יכול לטלטל בלב רגוע.

"זה אומנם נכון, אבל באופן חלקי בלבד. קודם כל לא תמיד אנחנו נמצאים במקום עם עירוב מהודר, ומי שיודע ומכיר את התחום יודע לומר שברוב היישובים בארץ העירוב לא מהודר בלשון המעטה, ואפילו לא כשר גם לא בדוחק רב. כמובן שבמקומות חרדיים יש יותר ערנות לעניין והעירובין כשרים ברמה מספקת, אבל כולנו צריכים לפעמים להגיע למקומות אחרים, ויש

סיפורי צדיקים

לפתע שוב החל הרעש המטריד מעליית הגג, הזמזום המעצבן שמזה תקופה ארוכה מורט את עצביו של בעל-הבית שוחר השקט והסדר. הפעם פקעה סבלנותו - הוא קם מכסאו, ונטל מטאטא זרדים ענק שעמד בפנינת החדר...

הוא היה יכול לזכות ב'תורה וגדולה במקום אחד', אבל ברגע אחד הוא הפסיד את ה'תורה' ונשאר רק עם ה'גדולה' | המעשה המופלא שהתרחש עם אבי משפחת רוטשילד ורבנו ה'חכם צבי' ז"ע

הלימוד הספרדית.

סיפורה המפורסם של משפחת רוטשילד העשירה כרוך אף הוא בתולדות חייו, אולם לא רבים יודעים את הדברים שהתרחשו מאחורי הקלעים של אותו מאורע.

אדם צנוע ופשוט היה ר' שמעון אנשיל רוטשילד. עם בוקר היה משכים קום לתפילת שחרית, ולאחר שסייע לרעייתו לשלח את זאטוטיהם אל המלמד, היה חובש את מגבעתו ושם את פעמיו לעבר חנותו.

שמו של החכם צבי, רבי צבי הירש בן יעקב אשכנזי זצ"ל, נפוץ בכל קהילות ישראל.

הוא נולד במורביה [חבל ארץ שהשתייך בתקופה היא למדינת צ'כוסלובקיה] לפני כשלוש מאות וחמישים שנה ונפטר בלוב, גליציה, בגיל חמישים ושמונה. במהלך חייו הקצרים הספיק החכם צבי לשמש בקודש כרב בגרמניה, אמשטרדם, לונדון ופולין, וכן בקהילות ספרדיות, שם אף זכה לתואר הספרדי "חכם" שדבק בו. מתוך תשובותיו הרבות עולים מאורעות חייו ונדודיו הסוערים, ובכללם פרשת שבתאי צבי באמשטרדם. בצעירותו למד החכם צבי במורביה, ובגיל 16 נשלח לשאלוניקי כדי לרכוש שם גם את דרך

חדרון צר וארוך בקצה השוק, הקנה לר' שמעון את תארו כבעל חנות. בלילה היה החדר הקטן משמש כמחסן לסחורתו ועם בוקר היה ר' שמעון מוציא את ארגזיו ופורס את מרכולתו על ארגזי עץ ישנים. מעולם לא תפס לקוח את ר' שמעון באי ידיעה מהמתרחש באחד מעשרות ארגזיו הקטנים. לכל אחד מהם היה תפקיד, ודומה היה שהפריטים השונים שאופסנו במרכולתו ידעו להגיע בכוחות עצמם אל מקומם המדוייק. לעת ערב, משהחלה השמש לאסוף את קרניה, היה אורז בקפידה את ארגזיו האהובים וביד רחימאית מניח ארגז אחר ארגז על מקומו עד שנתמלא חללה של חנותו. משסיים את מלאכתו היה פונה לעבר בית המדרש, לא לפני שבדק בפעם המי יודע כמה, אם אמנם נעל את שער חנותו.

בעל אופי שכזה היה ר' שמעון משחר נעוריו, וכבר עשרות שנים היה רגיל לכך שלכל דבר יש זמן ועת, ולכל חפץ יש מקום. ויהי היום, ר' שמעון אנשיל נטל את ידיו והיסב עם משפחתו לארוחת ערב. ילדיו תפסו חרישית את מקומם ליד השולחן, בעוד עקרת הבית מניחה לכל אחד את מנתו. המסובים החלו באכילתם, אך מישהו אחד לא היה רגוע... היה זה בעל הבית, שעניו כמעט יצאו מחוריהו. רק במאמצים כבירים הצליח ר' שמעון שלא לומר דבר בפני ילדיו הרכים, אך רעייתו שידעה את נפש בעלה, הבינה לרוחו.

ר' שמעון הביט לעבר הכסא המיותם שניצב לידו, רעייתו החרתה החזיקה אחריו ושניהם ישבו ובהו בכסא הריק ובמנה שנותרה בצלחת שהונחה על השולחן - הצלחת המיועדת לאורח המתאכסן בעליית הגג שבביתם, ששוב נעדר מארוחת הערב, בלי להתחשב בסדריו הקבועים והמקובעים של בית מארחיו. הילדים שחשו במתח הגואה, סיימו במהירות את ארוחתם ונעלמו במהירות מן החדר, כשהם מותירים את הוריהם אובדי עצות. ואז לפתע, שוב החל הרעש המטריד מעליית הגג, הרעש שמזמזם כבר תקופה ארוכה בחלל ביתם ואינו נותן מנוח לנפשם השלווה... מה לא עשו כדי לפתור את הבעיה? מבטים, רמזים דקים, רמזים עבים יותר, והבחור בשלו. מרעיש מלמעלה.

אבל היום, עצביו של ר' שמעון אנשיל כבר לא עמדו לו. סבלנותו פקעה. לכל דבר יש סוף! הוא קם מכסאו, ונטל בידי מטאטא זרדים ענק שעמד בפינת החדר...

רעייתו התחננה על נפשה: "שמעון, עצור! למה לנו ללכת בדרך שכזו? אולי תעבור תקופה נוספת והאורח יידע עד כמה הדברים האלה מציקים לך וטורדים אותך משלוותך."

הוא שמע את דבריה תוך שהוא משעין את סנטרו על המקל המחוספס של המטאטא, וכמעט שנענה לה.

אך לאחר דקה הבינה גם היא, שבעלה היקר, שעצביו הלכו והתרופפו מהרעש שהמשיך לבקוע מעליית הגג, אינו מסוגל לחשות בעת שכזו. "כלו כל הקיצין", אמר לעקרת ביתו הנבוכה, ולעיניה המשתאות תפס את המטאטא וחבט קלות בתקרת הבית...

למעלה, בעליית הגג, ישב האורח, הלא הוא רבינו ה'חכם צבי', ותפס את ראשו בידי. הסומק שהחל לעלות בלחיו, התפשט במהירות ופניו אדמו כסלק. הצצה חטופה בשעון האורלוגין הבהירה לו שזה מכבר חלף זמנה של ארוחת הערב, והוא לא ידע את נפשו. תקופה לא קצרה כבר מתגורר הוא בביתם של בני הזוג המסודרים הללו, שהחליטו להעניק מהונם ואונם לבן תורה. בכל יום ויום, באותה שעה, היתה עקרת הבית מכינה עבורו את מנת הבוקר שהמתונה לו לקראת צאתו ללימודיו, ואף עליית גג הקצו עבורו, שם יוכל להתרכז ולהתעמק בספריו, שהרי כבר הבחינו שנכוננו לו גדולות - "ולא יתכן", אמר ר' שמעון לאשתו, "שעוד יתבעו אותנו בשמים - מדוע לא התאמצתם בכל כחכם להעניק לתלמיד חכם שכזה פינה משלו שיוכל להגות בה בלא מפריע?".

אבל הרעש, הרעש היה בלתי נסבל. הוא כבר רמז כל כך הרבה פעמים לאורחו השקדן שלא ירים את קולו יתר על המידה. לא פעם, בעת שהקולות שבקעו מעל ראשו נמשכו זמן ממושך, היה ר' שמעון מתנה את מר גורלו בפני רעייתו ומתנחם בכך שהוא סובל פחות מטיטוס... שכן הוא יכול לצאת את הבית ולתת מרגוע לראשו, ואילו יתושו של טיטוס הלך עימו לכל מקום...

והיה דבר-מה נוסף שהטריף את נפשו שוחרת הסדר והדיק של ר' שמעון: ארוחת הערב!

הוא קנה במיוחד שעון גדול המשמיע קולות וברקים בכל שעה עגולה, הציבו חגיגית בעליית הגג, כדי שהבחור שיושב שם למעלה יגיע בזמן לארוחת הערב, אבל כלום לא עזר. הלה שקוע בתלמודו, וכאשר סברות ופירכות ותילי תילים של רעיונות חלפו במוחו הסוער, שכח הוא מכל עולמו, וצלילי השעון הניצב מולו במרחק נגיעה, נדמו עליו כרעש רחוק ועמום הבוקע מפעמון קטן התלוי על צווארה של כבשה הרועה הרחק אי שם באחו.

החכם צבי סגר עתה במהירות את ספריו ופתח את דלת עליית הגג. חכמתו הרבה עמדה לו להרגיע במהירות את בעל הבית שהספיק לסנן כמה מילות זעם ושב לסיים את מנתו.

עם בוקר נשמעו דפיקות על דלת הבית. על המפתן ניצבה משלחת מכובדת, ובידיה מכתב רבנות המזמין את ה'חכם צבי' לכהן אחר כבוד בעירם. ה'חכם צבי' נעתר לבקשתם, ובטרם יצא את בית מארחיו נפנה אל בעל הבית וברכו בחום: "יתן ה' ובזכות המצווה הגדולה של הכנסת אורחים שזכית לקיימה ואפשרת לי להגות בתורה, תזכה אתה ודורותיך אחריו לעשירות מופלגת."

לאחר מכן הנמיך את קולו ובפנים מרצינות אמר למארחו ההמום:

"דע יקירי, כי רצייתי לברכך גם בדורות ישרים מופלגים בתורה, ואתמול ביקשו משמים לנסותך אם אמנם ראוי אתה לכך. אך לצערי הרב, יקירי", אמר הרב כשקולו נסדק, "ברגע אחד, הפסדת הכל".

רגע אחד של התגברות על המידות...

האם לספר על עוולה שעשו לו כדי להפיג את צער מליבו - נחשב כסיפור לשון הרע לתועלת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

על הבעל הוא להרגיע את אשתו מדאגותיה והדברים המציקים לה, ולא יתכן א"כ שיהיה אסור לה להציען בפניו, מ"מ ברור שאין שעבוד זה מתיר לעבור על איסור לשון הרע, ואף כשהוא לתועלת קשה שיתקיימו כל התנאים, כגון שתבדוק היטב שבאמת השני עשה לה רע ואין זה רק טעות שלה מחמת שנוגעת בדבר, וכן שתכוון לתועלת בלבד ולא בדרך התרעמות וכעס על המזיק אלא רק להסיר דאגתה, וכן שאינה יכולה להסיר הדאגה בלא להזכיר את השם של המזיק [או לספר לאדם שאינו מכיר].

ולגבי השמיעה ממי שמספר להפיג דאגתו, כתב הספר חסידים (סי' סד) שמצוה לשומעו, ואם אפשר, יתקן ויחבבו אצל חברו. והוסיף שאם הנפגע מספר זאת גם לאחרים כי הוא מתכוין להוציא עליו שם רע אין לשמוע לו אלא לגעור בו [שכן להפיג דאגתו בד"כ די בסיפור לאדם אחד]. וראה בספר חסידים (שם) שמשמע שמותר לספר אף כשמועיל רק לשכך כעסו או צערו. ובח"ח כאן יש שביאר (נתיבות חיים), שדוקא אם חבירו חטא נגדו ולבו כבד וקשה לו להחזיק הצער בלב, נחשב הדבר לתועלת, מחמת שמועיל לעתיד להסיר הדאגה, וכעין זה כתב הגרש"ד מונק (מרפא לשון ח"א עמ' לב).

בסעיף י"א למדנו, כי אסור לאדם לספר על עוולה שעשה לו פלוני, אפילו שיש בזה תועלת להציל אחרים מפניו, כי רחוק הדבר שיכוון בזה לתועלת, ומן הסתם כוונתו תהיה לנקום באותו פלוני ולפרסם גנותו על שפגע בו.

בהמשך לכך, בסעיף י"ג הנלמד היום בסדר הלימוד היומי כותב ה'חפץ חיים', כי למרות זאת, כאשר התועלת היא עבור המספר עצמו, שעל ידי כך יציל עצמו בעתיד מאותו פלוני, או שהשומעים יוכיחוהו ועל ידי זה ישיב לו הגזלה וכדומה, נראה שמותר [בהצטרף שאר התנאים הדרושים לכך, עיין בפנים].

בהגה"ה מוסיף ה'חפץ חיים', כי "אפשר דהוא הדין אם כוונתו בסיפורו הוא כדי להפיג את דאגתו מליבו, הוי כמכוון לתועלת על להבא". בביאורים ומוספים מביאים כי כן נקט הגר"נ קרליץ. ומה שכתב הח"ח בלשון "אפשר", יש שכתב שכך דרכו לפעמים בדבר מחודש ללא מקור, לכתוב בלשון "אפשר". אכן הגר"ש הומינר בספרו עיקרי דינים השמיט דבר זה, וכתב שטעמו מפני שהח"ח כתב זאת כמסתפק, ועוד, שיכול לבא מזה מכשולים גדולים, שתמיד יאמר המספר שיש לו צער ומוכרח לספר, ועל האדם ליישב דעתו ולהימנע מלספר

ויש שהוסיף, שאף שיש סוברים שמהשעבודים המוטלים

מדוע לא הזיז האריז"ל את ידו עד למוצאי שבת?

שבת דף קנז

"מתעסק בעלמא אנא"

תשובה. בגדר מתעסק הוא, ואין לפעולת התלישה כל מטרה לא ליפות ולא לתלוש, ולכן ישתדל מאד לא לתלוש שער ראשו, גם בימות החול, אך אין לו להימנע מלהתעמק בתורה דהוי מתעסק, ודומה למבואר במסכת שבת דף קנז ע"ב מתעסק בעלמא הוא. הן אמנם האר"י הקדוש הכניס פעם ידו לזקנו ולא הוציאה כל

שאלה. תלמיד חכם שהוא מעמיק נפלא, כשהוא שקוע בתורה ומתעמק בסוגיא, שוכח הוא מעצמו ותולש שערות מזקנו. נסתפק חכם זה וחושש שאם יתעמק בשבת בלימודו יבא לידי חשש תלישה כי אין לו שום שליטה על עצמו כשהוא לן בעומק ההלכה, האם לא יתעמק בתורתו בשבת?

ושומר ידו לשון המתנה שממתין ידו שלא לחלל את השבת. (והביאו גם קצות השלחן ח"ח בדי השלחן עמוד מ"א) עכ"ל. אבל זוהי צדקתו של האר"י ז"ל, אבל מן הדין מותר לשואל לעמוד בתורה גם בשבת. (חשוקי חמד)

השבת כולו, כמו שכתב מהר"ח פלאגי' בספרו 'רוח חיים' וז"ל: וכבר העידו על האר"י"ל כי פעם אחת שכח והניח ידו על זקנו ביום השבת, ולא הוציאו עד שחשכה, שמא יתלוש איזה שער ביציאת היד מעל זקנו. ופירש בזה... שומר שבת מחללו. ושומר ידו מעשות כל רע.

בשעתו"מ תם ונשלם מסכת שבת

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפוחח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

שיעורים בפרק 'כיצד מברכין'
במסגרת תוכנית 'בזכות התורה'

שלוחה 27

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מדוע אסור להדליק אש 'חדשה' ביום טוב?

ומחמת איסור זה, אין להצית אש בגפרור ביום טוב באמצעות חיכוכו במקום המיועד לכך בקופסת הגפרורים, אלא יש להצית באש קיימת. וכן ניתן להציתו בחוט ברזל לוחט עד כדי התאדמות, שנחשב כאש. ונחלקו הפוסקים אם מותר להצית את הגפרור על ידי קירובו אל האש, אך ללא מגע בה.

[שו"ע תקב, א, משנ"ב ד, וביה"ל ד"ה אין; ביאורים ומוספים דרשו, 5-6]

מותר להדליק אש ביום טוב מאש קיימת בלבד, אך לא ליצור אש 'חדשה'. יש אומרים שהאיסור הוא מן התורה, ויש אומרים שהאיסור הוא מדרבנן, וכן דעת רוב הפוסקים. וטעם האיסור, משום 'מוליד', דהיינו שהדבר דומה למלאכה, שברא את האש ביום טוב.

מה הם האיסורים הכרוכים בהדלקת אור החשמל ביום טוב?

טוב, (ראה לעיל).

וזאת, בנוסף על דברי החזון איש הידועים, שסגירת מעגל חשמלי מכל סוג שהוא, 'קרובה' לאיסור מלאכת 'בונה' דאורייתא. ועל פי דברים אלו, אין כל מקום להקל ביום טוב בהדלקת אור החשמל, או בהפעלת מכשיר חשמלי מכל סוג שהוא.

[ביאורים ומוספים דרשו תקב, 1]

יש מהאחרונים שחיו קרוב לזמן המצאת החשמל, שהתיר את הדלקת אור החשמל ביום טוב, אך העיד על עצמו שאיננו בקי באופן פעולת החשמל.

ודעת שאר הפוסקים, מאז ועד עתה, שהדלקת נורת חשמל אסורה ביום טוב, משום שבשעת סגירת המעגל החשמלי עובר זרם החשמל דרכו ויוצר אש, והרי זו 'הולדת' אש האסורה ביום

כשחל ליל יום טוב במוצאי שבת - האם מותר לקרב את הנרות זה לזה בהבדלה?

שני נרות זה לזה, ויש להקפיד שהפתילות לא תגענה זו בזו, אך בדיעבד, אם נגעו זו בזו מותר להפרידן; ויש אומרים שאסור להפרידן, משום איסור 'כיבוי'. ויש אומרים שאסור לקרב נרות שעווה - או חומר נוטף אחר - זה לזה, כיון שמצוי מאוד שעל ידי כך נוטפים הנרות ומכבים זה את זה.

[ביאורים ומוספים דרשו תקב, 14, ורחצ, 9; (שו"ע שם, ב)]

את ברכת 'מאורי האש' בהבדלה, מצוה מן המובחר לברך על 'אבוקה'. ושני נרות שלהבותיהן מחוברות יחד, נחשבות כאבוקה. ולכן, מי שאין לו נר המיוחד להבדלה, המורכב מכמה נרות, כמצוי בימינו, ידליק שני נרות ויצמיד את הלהבות זו לזו. וכשחל ליל יום טוב במוצאי שבת - יש אומרים שמותר לקרב

* 'נולד' - יש אומרים שהוא 'מוקצה' בין בשבת ובין ביום טוב, ויש אומרים שאינו מוקצה כלל. ויש אומרים שהוא מוקצה רק ביום טוב, ולא בשבת. וכן הלכה. ולכן, קליפות, גלעינים וגרעינים, שהופרדו מפירות וירקות ביום טוב, כאשר בכניסת יום טוב היו חלק מהפרי ונחשבו למאכל אדם - וכעת אינם ראויים למאכל אדם - אסורים בטלטול, אף באופן שבשבת היו מותרים בטלטול.
* פתילות שבהדלקתן בפעם הראשונה נעשית ההדלקה הבאה נוחה יותר, אם דלקו בשבת או ביום טוב - ראוי שלא לשוב ולהדליקן ביום טוב שחל למחרתם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לקיים מצות 'ארבע כוסות' במיץ ענבים?

משום שאינו משכר ואינו משמח, ושתייתו אינה 'דרך חירות' כשתיית יין. ויש מהם שהורו כן רק לכתחילה, והוסיפו, כי אם יתכן שבגין שתיית היין לא יוכל לסיים את ה'סדר' עד תומו, או שהוא מתקשה בשתיית יין - אין להחמיר בכך, ורשאי לקיים את המצוה במיץ ענבים.

לדעת פוסקים רבים, ניתן לכתחילה לקיים את מצות 'ארבע כוסות' במיץ ענבים, וכך נהגו רבים מגדולי ישראל. ויש מהם שהורו כי לכתחילה יש לערב בו יין; ויש שנהג למזוג מחצית הכוס יין, ומחציתה מיץ ענבים.
אולם, יש אומרים שלא ניתן לקיים מצוה זו במיץ ענבים,

[ביאורים ומוספים דרשו, תעב, 34]

הלוח היומי

כ' באב | רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפירדא וראב"ד אלזאס- שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף

יארצייט:

תקל"ו: רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפירדא וראב"ד אלזאס-שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף.
ת"ר: רבי שאול ב"ר אברהם זצ"ל, מקאליב-אושוואר.
תרכ"ה: רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי (מסטרעטין) זצ"ל, מאזיפולע.
תרע"ז: רבי אהרן ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, מסקווירא.
תש"ד: רבי לוי יצחק ב"ר ברוך שניאור שניאורסון זצ"ל.
תשכ"ח: רבי מיכאל אליעזר ב"ר דוד דב שפרינצלס זצ"ל, ממקימי העיר ב"ב.

לחוס על כבודו של הקב"ה

כתב ה"מסילת ישרים": "ענפי חילול ה' הם רבים וגדולים כי הרבה צריך האדם להיות חס על כבוד קונו, ובכל מה שיעשה צריך שיסתכל ויתבונן מאוד שלא יצא משם מה שיוכל להיות חילול לכבוד שמים ח"ו, וכבר שנינו (אבות ד, ה): 'אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם'."

(מסילת ישרים פרק יא)

נזהר במעשינו ובהנהגתנו, שיתקדש שמו של השי"ת על ידינו, ולא יגרם ח"ו חילול ה'

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il